

Til nr. 3

Til stk. 5

Ved lov nr. 433 af 31. maj 2000 (lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med gennemførelsen af en lov om fuldbyrdelse af straf m.v.), der trådte i kraft den 1. juli 2001, blev hæftestraffen afskaffet. § 2, stk. 5, i lov om anvendelsen af visse af De europæiske Fællesskabers retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande foreslås derfor ændret i overensstemmelse med lovændringen fra 2000.

Til stk. 6

Det foreslås, at der i lovens § 2 indsættes et nyt stk. 6, hvormed muligheden for at anvende dual-use forordningens artikel 4, stk. 5, udnyttes i dansk ret, således at også groft uagtsomme overtrædelser af "catch-all" bestemmelserne i EF's dual-use forordning kan straffes (jf. dual-use forordningens artikel 4, stk. 1.). Hidtil har alene forsætlige overtrædelser kunnet straffes.

Hovedreglen i dual-use forordningen er, at produkter, der er opført på kontrollisten, kræver tilladelse til udførsel. Øvrige produkter, som ikke er opført på kontrollisten, kan imidlertid også komme under eksportkontrol, hvis de kan anvendes til udvikling og produktion af masseødelæggelsesvåben og missiler. Det skyldes, at EU i 1995 indførte de såkaldte "catch-all" bestemmelser i dual-use forordningen. Efter de nugældende regler indebærer "catch-all" bestemmelserne, at produkter med dobbelt anvendelse, der ikke er opført på kontrollisten i forordningen, kræver en udførselstilladelse under følgende omstændigheder:

- 1) hvis eksportøren af de kompetente danske myndigheder har fået at vide, at bestemte produkter er – eller kan være – bestemt til anvendelse i forbindelse med udvikling eller produktion af masseødelæggelsesvåben eller missiler;
- 2) hvis eksportøren selv har kendskab til, at produkterne er – eller kan være – bestemt til anvendelse i forbindelse med masseødelæggelsesvåben eller missiler, skal eksportøren meddele dette til EBST, som herefter afgør, om der skal ansøges om en udførselstilladelse, og om en tilladelse kan udstedes.

Overtrædelse af reglen under punkt 2 er vanskelig at kontrollere, og mulighederne for at gennemføre en straffesag til domfældelse er meget beskedne, også selv om der er foretaget en stærkt kritisabel udførsel af sensitive produkter.

Også groft uagtsomme overtrædelser af "catch-all" bestemmelsernes artikel 4, stk. 1, må anses for at være

af en sådan strafværdighed, at forholdet bør kriminaliseres.

Endvidere kan det være vanskeligt at bevise, at eksportøren har haft viden om, at produktet skal anvendes på den ulovlige måde. De nuværende regler betyder, at myndighederne skal kunne bevise eksportørens konkrete positive kendskab til produktets ulovlige brug hos modtageren, og at eksportøren med forsæt har udført det pågældende produkt uden fornøden tilladelse. Endelig har Justitsministeriet i forbindelse med "terrorpakken" anført, at en udvidelse af det strafbare område til også at omfatte uagtsomme overtrædelser af "catch-all" bestemmelserne yderligere vil styrke den generalpræventive effekt og håndhævelsen af reglerne (jf. nærmere bemærkningerne til lovforslaget i L 35 i forbindelse med "terrorpakken", pkt. 2.3.4 om "ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben m.v.").

Dual-use forordningen giver i artikel 4, stk. 5, en medlemsstat ret til at vedtage national lovgivning, som kræver udførselstilladelse for produkter med dobbelt anvendelse, der ikke er opført på kontrollisten, hvis eksportøren har begrundet mistanke om, at de pågældende produkter helt eller delvist skal anvendes i forbindelse med masseødelæggelsesvåben eller missiler ("catch-all").

Det juridiske begreb i dansk ret, som nærmest dækker "begrundet mistanke", er "grov uagtsomhed". I forslaget foreslås det derfor, at overtrædelse af artikel 4, stk. 1, i "catch-all" bestemmelserne kan straffes, såfremt overtrædelserne skyldes grov uagtsomhed. Hidtil har alene forsætlige overtrædelser kunnet straffes.

Der er foretaget en undersøgelse af, hvor mange medlemsstater, der har udnyttet denne mulighed for at udvide strafområdet for "catch-all" bestemmelsen. Følgende medlemsstater har valgt at udnytte muligheden for skærpelse i deres nationale ret: Grækenland, Spanien, Luxembourg, Holland, UK, Østrig og Finland. Følgende medlemsstater har derimod indtil videre fastholdt forordningens hovedregel om, at strafbarheden forudsætter eksportørens "kendskab" til, at produktet kan anvendes i forbindelse med udvikling eller produktion af masseødelæggelsesvåben og missiler: Belgien, Tyskland, Frankrig, Irland, Italien, Portugal, Sverige.

Der er for tiden ingen udsigt til, at der på EU niveau bliver vedtaget en obligatorisk regel, som pålægger medlemsstaterne at indføre det skærpede strafansvar i deres nationale regler.

Eksportørernes retssikkerhed

Sideløbende med lovforslaget har EBST iværksat en række foranstaltninger, som har til formål at sikre